

8.9.2025

Asia: HE 64/2025 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä sekä siihen liittyviksi laeiksi

Mikro- ja yksinyrittäjät ry (MYRY) kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa hallituksen esityksestä. Esitys on tärkeä uudistus, joka kokoaa hajanaisen sääntelyn yhdeksi puitelaiksi ja siirtää valvonnan Finanssivalvonnalle. Pidämme esityksen päälinjoja perusteltuina ja kannatettavina, mutta haluamme tuoda esiin, että esitys ei sellaisenaan sisällä tarpeellisia mikroyrityksiä koskevia velvoittavia tavoitteita, mittareita tai toimeenpanolinjauksia.

Koska yli 95 prosenttia suomalaisista yrityksistä on mikroyrityksiä, on mielestämme välttämätöntä, että tämä kohderyhmä huomioidaan konkreettisemmalla tavalla lain toimeenpanossa.

Taustaksi

Mikro- ja yksinyrittäjät ry on julkaissut syyskuussa 2025 ensimmäisen valtakunnallisen Mikroyritysbarometrin, johon vastasi yli 900 mikro- ja yksinyrittäjää. Barometrin tulokset osoittavat, että 21 prosenttia vastaajista piti rahoituksen heikkoa saatavuutta pahimpana esteenä yritystoimintansa kasvulle ja kehittämiselle. Pankkien kireät vakuusvaatimukset, korkea oman pääoman vaatimus ja Finnveran takauksen riittämättömyys on mainittu selkeinä syinä, miksi rahoitus oli kasvua tavoittelevilta mikroyrityksiltä eväty. Tämä vahvistaa sen, että valtion erityisrahoitustoiminnan on aidosti vastattava mikroyritysten rahoituskatveisiin.

Hallituksen esityksen taustatietojen mukaan vuoden 2024 lopussa Finnveralla oli noin 21 100 asiakasta, joista mikroyritysten osuus oli yli 84 prosenttia. Tämä osoittaa, että Finnveran toiminta kohdistuu jo nykyisellään pääosin mikroyrityksiin, mutta esityksestä puuttuvat siitä huolimatta selkeät tavoitteet ja mittarit tämän kohderyhmän palveluille ja rahoituksen saatavuudelle.

Olemme aiemminkin useissa lausunnoissamme korostaneet, että mikroyritykset jäävät järjestelmällisesti nykyisten rahoitusinstrumenttien ulkopuolelle. Olemme myös esittäneet konkreettisia ratkaisuja heikkoon nykytilanteeseen, kuten matalan kynnyksen rahoitusmalleja, kevennettyjä prosesseja ja mikroyrityksille kohdennettuja tuki- ja vientiohjelmia. Hallituksen esitys antaa mahdollisuuden näiden toteuttamiseen, mutta vain jos toimeenpanossa asetetaan selkeät tavoitteet.

Päähuomiomme ja ehdotuksemme

Sekä lain perusteluissa, että pääministeri Orpon hallitusohjelmassa mainitut mikro- ja yksinyritykset on tuotava näkyväksi myös lain toimeenpanossa. Ehdotammekin, että valtioneuvoston asetukseen ja TEM:n omistajaohjaukseen tulee sisällyttää mikroyrityskohderyhmän palveluvelvoite: mikrolaina- ja takauskaista (≤50 000 €), kevennetty dokumentaatio ja selkeät käsittelyaikatavoitteet.

Talousarviossa ja raporteissa on erikseen varmistettava, että pienet rahoitukset eivät jää suurten vientijärjestelyjen varjoon. Raportoinnissa tulisi esittää mikroyritysten osuus hakemuksista, hyväksymisasteista, käsittelyajoista ja euromääristä. Ilman seuranta on selvä riski mikro- sekä pk-painotuksen katoamisesta, ja katsomme, että jo pelkästään mikroyritysten suuri osuus Finnveran asiakkaista velvoittaa erilliseen näkyvyyteen laissa, asetuksessa ja omistajaohjauksessa.

Tässä yhteydessä on huomattava, että Finnveran toteuttama kuuden kuukauden mikroyrityslainapilotti lokakuun 2024 alusta maaliskuun 2025 loppuun (myönnettyjä lainoja 20 miljoonaa euroa, yli neljälle sadalle yritykselle) otettiin kentällä vastaan erittäin positiivisesti ja se osoitti konkreettisesti mikroyritysten rahoitustarpeen. Lainan kysyntä yli odotukset, ja lainojen keskikoko, noin 50 000 euroa, on juuri se segmentti, jossa markkinapuuotteet ovat suurimmat. Myös mikroyritysbaremetrimme vahvistaa tämän: kyselyn mukaan kasvua tavoittelevista mikroyrityksistä 26 prosenttia ilmoitti aikovansa hakea Finnveralta rahoitustukea seuraavien 12 kuukauden aikana. On kiistatonta, että mikroyrityksille suunnattuja tuotteita tulee jatkaa ja laajentaa.

Eurooppalaisen käytännön mukaisesti kotimaan mikrorahoituksessa tulisi hyödyntää EIP-ryhmän/InvestEU-portfolio-takuita systemaattisesti. Tämä laskisi mikroyritysten rahoituksen hinnoittelua ja vakuusvaatimuksia. Olisi enemmän kuin perusteltua asettaa tavoite TEM:n omistajaohjauksessa EU-riskin ja on osuudelle.

Myös suomalainen intressi -pykälässä (8 §) tulisi selkeämmin tunnistaa mikroyritysten vaikutus työllisyyteen, aluekehitykseen, omistajanvaihdoksiin ja yhdenvertaisuuteen. Näiden huomioiminen olisi mielestämme kirjattava omistajaohjaukseen ja raportointiin.

Itsekannattavuutta koskeva 14 § ei saa johtaa suhteettomiin kustannuksiin pienissä rahoituksissa. Hinnoitteluperiaatteisiin on välttämätöntä sisällyttää mikroyritysten kohtuullisuusperiaate, jonka mukaan pienet rahoitukset eivät saa muodostua suhteettoman kalliiksi rahoitustarpeen kokoon nähden.

Lisäksi riskipitoisten pk- ja mikroinvestointien rahoituksessa korotetun 80 prosentin luottotappiokorvauksen säilyttäminen on myös välttämätöntä, jotta pienemmät, riskilliset ja aloittavien yritysten hankkeet voivat saada rahoitusta.

Rahoitusvalvontaa koskevat 19–21 § rajaavat Finanssivalvonnan tehtävät riskienhallintaan, mikä on oikea linjaus. Samalla olisi kuitenkin varmistettava, että asetuksessa ja omistajaohjauksessa otetaan käyttöön myös asiakas- ja palvelumittarit. Näitä ovat esimerkiksi pientakausten käsittelyaikataavoitteet, hyväksymisaste ja lisävakuusvaatimusten määrä. Raportointi näistä mittareista tulisi tehdä vuosittain ja erikseen mikroyritysten osalta.

Esityksen perusteella on selvää, että Finanssivalvonnan tehtävien laajentuminen kasvattaa valvonnan kustannuksia merkittävästi, jotka voivat siirtyä asiakkaille. Mikro- ja yksinyrittäjät katsoo, että tällaiset kustannusten nousut eivät saa kohdistua mikroyritysten rahoitukseen.

KYC/AML-vaatimusten osalta on tärkeää korostaa riskiperusteisuutta. Hallituksen esityksen 24 §:ssä säädetään asiakkaan tuntemisesta ja lisäksi esitys laajentaa rahanpesulain (444/2017) soveltamisalan koskemaan myös Finnveraa ja Suomen Vientiluottoa. Tämä tarkoittaa, että yhtiöiden on jatkossa

noudatettava samoja KYC/AML-velvoitteita kuin luottolaitosten. Mikroyritysten näkökulmasta selkeänä vaarana on, että pienissä rahoituksissa (erityisesti alle 50 000 € takaukset) vaatimukset muodostuvat suhteettoman raskaiksi. On varmistettava, että velvoitteita sovelletaan riskiperusteisesti ja että Finnvera hyödyntää olemassa olevia viranomaisintegraatioita (Tulorekisteri, verotiedot, PRH), eikä pyydä samoja tietoja uudelleen.

On myös huomioitava, että rahanpesulainsäädännön uudistus kiristää lähivuosina tosiasiallisten edunsaajien tuntemista ja tunnistamista selvästi nykyisestä. Tämä lisää väistämättä hallinnollisia velvoitteita myös pienimmille yrityksille. Sen vuoksi riskiperusteisuuden noudattaminen ja viranomaisintegraatioiden hyödyntäminen on entistä tärkeämpää, jotta mikroyritysten rahoituksen kustannukset ja viiveet eivät kasva kohtuuttomiksi. Lisäksi katsomme, että Fivan ja omistajaohjauksen välinen rajapinta on säilytettävä selkeänä, koska juuri epäselvyys johtaa viiveisiin ja hallinnolliseen taakkaan erityisesti mikroyrityksille.

Kannanotomme

HE 64/2025 on tärkeä uudistus, joka selkeyttää erityisrahoitustoimintaa hallinnollisella tasolla. Esitys kuitenkin jättää liian avoimeksi sen, miten mikroyritysten rahoitus turvataan käytännössä, ja kuinka rahoituksen saatavuutta seurataan.

Mikro- ja yksinyrittäjät ry esittää, että valtioneuvoston asetuksella ja TEM:n omistajaohjauksella asetetaan konkreettiset tavoitteet ja mittarit mikroyritysten rahoituksen saavutettavuudelle. Näin varmistetaan, että lain hyödyt toteutuvat myös yrityskentän ylivoimaiselle enemmistölle, ja että pienimmät yritykset kohdataan yhdenvertaisesti suhteessa suurempiin yrityksiin valtion rahoitusjärjestelmässä.

MIKRO- JA YKSINYRITTÄJÄT RY

Liisa Hanén
Toiminnanjohtaja